

forringer Lønningen for Lærerne, i høi Grad skader Tilgangen af dygtige og brugelige Kræfter til Lærestanden samt Undervisningen i det Hele. Jeg tiltræder, som sagt, ganske denne Bemærkning, men jeg giver den Anvendelse i en videre Udstrækning, ogsaa paa Andre end Skolelærerne. Derfom det ærede Medlem kjenner Noget til min Betragtning af de herhen hørende Forhold, vil han ogsaa være bekjendt med, at jeg oftere har gjort denne Betragtning gjældende, dog, som sagt, ogsaa med Hensyn til andre Steder. — I hvad jeg til forskjellige Lieder har yttret, vil jeg bede det ærede Medlem søge en Garanti for, at jeg ikke skal glemme Lærestanden og dens billige Krav. Det Cirkulære, det ærede Medlem omtalte, og som jeg har ladet udgaa, er — og det tror jeg er Lærestanden bekjendt — det første Skridt, jeg har anset det for nødvendigt at gjøre for at indlede en Forbedring af Lærernes Kaar. Jeg har, forinden jeg gik videre med Hensyn til at opstille Forslag til dette Formaal, anset det for nødvendigt at komme paa det Reue med, hvad der lader sig gjøre ved Hjælp af den Lovgivning, vi nu have. I det Hele taget er det en Grundsetning, som jeg tror, en Minister gjør vel i at sælge, først at prøve, hvad han har, og hvorvidt han kan hjælpe sig frem dermed; finder han det utilstrækkeligt, maa han søge at erhverve nye Lovregler for Fremtiden, men negtes de ham, maa han søge at hjælpe sig saa godt han kan med det, han har, om han end erkjender, at det er ufuldkommen. Det ærede Medlem henvendte min Opmærksomhed paa, hvad han udtalte ved Finanslovens 1ste Behandling om afskillige Læreres flette Kaar. Det er mig fuldkommen bekjendt, hvad det ærede Medlem da udtalte, og tager jeg ikke fejl, benyttede han som Støtte for Ufuldmælsen under sit Foredrag en Bog, som hedder: „Bidrag til Vejledning af Landbylærernes Kaar“. Denne Bog har man været saa velvillig ogsaa at tilstille mig; jeg har læst den med Opmærksomhed og har derved fundet den Opfattelse bekræftet, som i Forveien allerede var min, nemlig den, at her var Noget, der burde gjøres, om end Tilstanden ikke er i saa flet, som det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgkreds (Th. Nielsen) skildrede den, idet han sagde, at vi havde en Del Skolelærere med en Løn af kun 200 Kr. Jeg tror ikke, der er nogen Lærer paa en saadan Løn; i det Mindste kjenner Forfatterne til den nævnte Bog ikke Noget til saadanne Embeder; de kjenner ikke ringere Embeder end paa 500 Kr., og der er heller ikke i Fortegnelsen over de smaa Embeder, som er temmelig omfangsrig, noget Exempel, som svarer til en Løn af 200 Kr. — Da jeg omtaler denne Bog, kan jeg ikke andet end henvise til de fundne og rigtige Betragtninger, der findes i dens Pag. 23; jeg har med megen Tilfredsstillelse læst dem. Paa Slutningen af Siden kommer man ind paa at gjøre Indrøm-

melse, som jeg ikke vilde gjøre; men det lader jeg staa hen. — Det ærede Medlem for Aarhus Amts 3die Valgkreds (N. Jensen) berørte Spørgsmaalet om en almindelig Omordning af Skolevæsenet og skildrede de store Fordele, en saadan vilde have. Deri har det ærede Medlem ganske sikkert Ret; derfom en saadan Omordning i dette Dieblit lod sig tilveiebringe, skulde jeg hellige mine bedste Kræfter dertil; men det er min Overbevisning, at det i Dieblittet vilde være et frugtesløst Arbejde at forsøge derpaa. Spørgsmaalet om en Omordning af Skolevæsenet har jo en Gang været forelagt Rigsdagen, men der er fremkommet saa forskjellige Meninger derom, at det for mine Dine ser saaledes ud, som om disse Meninger ikke i dette Dieblit lade sig forløse. Der maa derfor gaa nogen Tid hen, indtil Meningerne have faaet Tid til at klare sig paa begge Sider og da maa man forsøge, om en Overenskomst kan komme i Stand; at forsøge det, før et saadant Tidspunkt indtræder, er ikke blot frugtesløst, men kan overmaade let være skadeligt. I Sagens egen Interesse tror jeg derfor, det i dette Dieblit er rigtigt at indlade et Forsøg paa en almindelig Omdannelse af Skolevæsenet. — Jeg kjenner ikke den Kommune, til hvilken det ærede Medlem sigter som den, han nærmest hører til, men jeg hørte med stor Fornøjelse, hvad han fortalte om de private Skoler, som findes der. Det ærede Medlem glædede sig ved disse Skoler, men kom derved lidt i Modstrid med de Ord, han i Begyndelsen udtalte om Unseligheden af, at Alt var ens, thi det bliver det netop ikke ved Hjælp af saadanne private Skoler. Jeg tror ogsaa, at det paa dette Omraade er en ligesaa frugtesløs som uheldig Stræben at ville holde Alt nede, for at ikke Noget skulde hæve sig over det Andet, og det vilde dog blive det, man kom til at ende med i det her foreliggende Tilfælde. De private Skoler, det ærede Medlem omtalte, ere just et glædeligt Vidnesbyrd om den Interesse, der findes i Befolkningen for at bringe Offre og for selv at virke til Skolevæsenets Forbedring. Det er Kjendskabet til, hvad der af lignende Betskaffenhed sker rundt omkring i Landet, som har bragt mig til at forelægge dette Forslag for Rigsdagen. Det er nemlig en Kjendsgjerning, som jeg tillægger megen Vægt, at Bønderne efterhaanden komme til at sende deres Sønder til Realskolerne i Byerne. Selv om de have en lang Vej at sende dem, og uagtet de maa betale de temmelig høie Skolpenge, der ere at erlægge, sende de dog deres Børn til Realskolerne i Kjøbstæderne. Dette vidner om, at man har en levende Interesse for at faae sine Børn bedre underviste, og det er en høit glædelig Sag. Det, hvorover man klager, er, at Børnene i disse Skoler lære meget, som de egentlig ikke faae Brug for, naar de skulle vende tilbage til deres egentlige Gjerning, til Landbruget, thi Sagen kan naturligvis kun have Betydning, naar f. Ex. den Gaard-